
Waarom hebben alle dingen een naam?
vroeg het meisje aan de meester.
Het was even stil – en hij antwoordde:
Wat een mooie vraag!

Je naam heb je van je ouders gekregen.
Omdat je een naam hebt, kan ik je roepen.
En als ik je roep, kun je bij mij komen.
En als je komt, kan ik je vasthouden.
En als ik je vastpak, kan ik je loslaten.

WIBE VEENBAAS

Waarom hebben alle dingen een naam?

TEKST: OKKE GERRITSEN

Zaterdag 16 november 2019, het is de afsluitende dag van een driedaagse met Wibe Veenbaas, genaamd *Delf mijn gezicht op*. Wibe doet persoonlijk werk met alle 24 cursisten uit mijn driejarige groep. Bij het afscheid legt Wibe zijn hand op mijn schouder en kijkt me aan met die scherpe blik waarmee hij dwars door me heen lijkt zien. Hij zegt: 'Het is me opgevallen hoe ontzettend veel je hebt aangenomen!'

Die zin. Het lijkt alsof de tijd stilstaat, alsof Wibe en ik alleen in de ruimte zijn. Het wordt stil in mij en ik laat de zin door me heen snijden. Zegt hij dit nu werkelijk? Tegen mij?! Ik was toch die man die zelden of nooit zomaar iets van iemand aannam? Even voel ik de grond onder me schudden. Ik kijk opnieuw in zijn ogen. Het klopt. Ik heb ontzettend veel aangenomen. En Wibe heeft het gezien, natuurlijk. Dat ik dit nog mag meemaken. Wat is er gebeurd?

Eerder deze dagen heb ik Wibe het geboortekaartje van mijn zoon overhandigd. Hij is op dat moment krap anderhalf jaar oud. Op het kaartje prijkt het gedicht van Wibe: *Waarom hebben alle dingen een naam?* Ik vind het spannend om hem dit kaartje te geven. Want ook al staat Wibe zijn naam erbij, ik heb hem niet gevraagd of we het mochten gebruiken. Wat zou hij daar mogelijk van vinden? Ik houd mijn adem in. Wibe kijkt aandachtig naar

het kaartje en ik zie zijn geraaktheid. Met vochtige ogen kijken we elkaar aan. 'Wat een geschenk,' zegt hij dan zacht, 'dankjewel.'

Hiermee komt een belangrijke beweging rond. In 2017 zat ik met een burn-out thuis. Net verhuisd, vol in een verbouwing, het partnerschap én de vriendschap met mijn compagnon waren met een klap tot stilstand gekomen. En mijn vrouw Suzanne en ik waren in verwachting van ons eerste en enige kind. Het kind waarvan we dachten dat het misschien wel nooit meer zou komen. Zo welkom!

We zochten naar een mooi klein gedichtje voor op het geboortekaartje. Ik vond *Waarom hebben alle dingen een naam?* en werd direct gegrepen door de titel. Ik kon niet anders dan verder lezen, ik werd het gedicht in gezogen. Het zijn maar een paar regels, maar wat een waarheid komt ermee tot uitdrukking. Het ontroert me en brengt me

bij hoe de natuur en het leven hun eigen ritme volgen. Hoe ik daar soms aan wil morrelen door te duwen en te trekken. Door niet los te willen laten waar ik zo van houd. Of door niet vol vast te pakken wat ik liever niet wil ervaren. En het brengt me bij de ontspanning, rust en ruimte die er komen wanneer ik erin slaag om me aan die natuurlijke gang der dingen toe te vertrouwen.

Het gedicht past goed bij de naam die we voor onze zoon hebben uitgekozen: Jonas. Het verhaal van Jonah gaat over verzet tegen en overgave aan dat wat zoveel groter is. Een verhaal dat bij mij raakt aan hoe ik lange tijd geen kinderen wilde omdat ik deze wereld te vol en bedreigend vond. Aan hoe ik iemand vond die me liet zien dat het leven mooi en de moeite waard is, ook om door te geven. En aan hoe ik uiteindelijk een volle JA kon voelen voor het vaderschap en het toen niet lukte. Hoe we de natuur een handje hebben geholpen en het wonder zich toch voltrok. Het brengt me bij het spanningsveld tussen macht en onmacht en bij wat een klus het is om daartussen te bewegen.

Het was duidelijk, dit was het gedicht waar we naar hadden gezocht. Maar wie had het eigenlijk

---

geschreven? Van Wibe Veenbaas had ik nog nooit gehoord. Ik ontdekte dat hij boeken had geschreven, een gevierd begeleider was en grondlegger van een instituut genaamd Phoenix Opleidingen. Mijn nieuwsgierigheid groeide. En een oud verlangen werd wakker. Ooit studeerde ik psychologie maar stopte omdat ik me niet kon vinden in wat deze studie mij wilde leren. Bovendien kreeg mijn eerste bedrijf al vleugels. Altijd bleef er iets knagen. In de laatste jaren voor mijn burn-out had ik me meer en meer toegelgd op het begeleiden van teams en organisaties. Ik wilde daarmee verder maar miste voor mijn gevoel een kader, een bodem, een van waaruit. Wat ik las over Phoenix beantwoorde aan een verlangen dat in mij leefde. Dit was belangrijk, er stond me iets te doen. Ik voelde me geroepen!

Zo kwam het dat ik in 2018 aan de driejarige opleiding begon. En nu ontmoette ik dan eindelijk Wibe. Ik kon hem het geboortekaartje geven met daarop het gedicht waarmee het voor mij allemaal begon. Een prachtig en dierbaar moment dat ik nooit zal vergeten.

Maar mijn verhaal is nog niet klaar. 'Het is me opgevallen hoe ontzettend veel je hebt aangenomen!', dat zei Wibe. Ik had inderdaad voortdurend op het puntje van mijn stoel gezeten, gefascineerd door hoe Wibe met mijn medecursisten had gewerkt. Diep onder de indruk was ik. En bang, dat was ik ook. Bang om met mijn eigen

vraag te komen. Eén voor één kwam iedereen voor mij aan bod. Tot het uiteindelijk mijn beurt was. Ik kon er niet meer onderuit.

Toen gebeurde er iets wonderbaarlijks. Ik begon te praten, maar ik zei niet wat ik me had voorgenomen te zeggen. Het leek alsof mijn onderbewuste het woord nam: 'Ik heb deze drie dagen steeds gedacht dat ik een vraag wilde inbrengen over mij en mijn vader. Nu voel ik dat het héél ergens anders over moet gaan. Over iets waar ik me enorm voor schaam en wat ik met maar zeer weinig mensen heb gedeeld. Wibe, ik heb je het geboortekaartje van Jonas gegeven met jouw gedicht erop. Nu wil ik het hebben over de kinderen die niet geboren mochten worden.' Ik sta versteld van wat ik zeg en van wat het met me doet. Vrijwel direct voel ik een immens verdriet opkomen. Nu is het Wibe die op het puntje van zijn stoel zit. Hij nodigt me uit om naast hem te komen zitten.

Dat doe ik en ga verder met vertellen. Ik voel de woorden en de tranen uit me stromen, ik loop een soort van leeg. Ik vertel over hoe ik in mijn eerste relatie, heel jong nog, samen was met Paula. Over hoe zij jaren eerder te horen had gekregen dat ze om medische redenen geen kinderen zou kunnen krijgen. En over hoe ze vervolgens toch zwanger werd van mij. Hoe er bij haar geen twijfel bestond dat de zwangerschap beëindigd diende te worden. De gang naar de kliniek, gerund door de

ouders van een van mijn beste vrienden, vreselijk.

En ik vertel over de tweede keer, met Fieke, met wie ik daarna een langere en zeer tumultueuze relatie kreeg. Over hoe zij zwanger werd nadat we onvoorzichtig waren geweest. Over hoe ik nu meer betrokken was bij het besluit maar zo sterk kon voelen dat ik met deze vrouw geen stabiele basis kon bieden aan dit kind. Ik vervloekte mezelf hiervoor, zo schuldig voelde ik me. Een andere kliniek, weer vreselijk.

Wibe stelt me maar één vraag: 'Heb je ze een naam gegeven?' Ik moet even naar adem happen. 'Nee', antwoord ik verbouwereerd. 'Oké', zegt Wibe, 'Ga maar eens rechtop zitten met je beide benen stevig op de grond. En sluit je ogen.' Ik voel zijn warme aanwezigheid naast me, ik voel me veilig en geborgen bij hem. 'Leg nu je linkerhand met de open kant omhoog op je linker knie.' Ik volg hem en vraag me af wat er komen gaat. 'Stel je voor hoe de eerste vrucht op je linkerhand ligt. Als een soort ei. Hoe ziet dat eruit?' Ik kom in een andere interne staat, eentje van verwondering en ontroering. Ik antwoord dat het best groot is, en ik maak een gebaar om te duiden hoe groot precies. 'Heeft het ook een kleur?', vraagt Wibe. 'Ja, het is blauw!', zeg ik, 'Diep azuurblauw, heel mooi is het. En het is best zwaar. Het beweegt een beetje, het leeft.' Weer komen de tranen, maar nu vanwege de schoonheid van deze ervaring en de ontroering die die

---

bij me oproept. 'Nu doe je hetzelfde met je rechterhand', zegt Wibe, 'Op die hand komt de tweede vrucht, wat zie je?' 'Deze is rood', antwoord ik, 'Robijnrood met af en toe een zweem van een lichtere kleur, een soort vlammend, vurig rood ei. Het is ongeveer even groot als het blauwe, iets zwaarder nog. En dit beweegt ook.' De tranen stromen nu langs m'n wangen.

'Nu hef je voorzichtig je linkerhand; breng hem langzaam omhoog en stel je voor hoe het blauwe ei van je hand opstijgt naar de hemel. Volg het met je ogen steeds verder en verder weg, tot het een ster wordt aan de hemel, een prachtige fonkelende ster.' Ik huil een diep verdriet, uit m'n tenen komt het. 'Kan je hem zien, de ster?' 'Ja', stamel ik door mijn tranen heen. 'Dan doe je nu hetzelfde met het rode ei. Breng je hand voorzichtig omhoog en laat het opstijgen naar de hemel, kan je het zien gaan? Laat ook dit ei, deze vrucht, een ster worden, een fonkelende ster aan de hemel.' Ik zit met twee armen gestrekt omhoog, geopende handen, en mijn hoofd naar de hemel gericht, ogen dicht, ongeremd huilend naast Wibe in de stoel. Mijn verdriet gaat over meer dan alleen de onmacht en de schaamte. Ik moet langs de schuld die ik voel vanuit mijn opvoeding, waarin ik zo heb geleerd dat het leven het meest waardevolle is op aarde. Waarin ik heb geleerd dat wij als mensen op aarde zijn om het leven zin te geven, het zinvol te maken. Met deze twee zielen die niet geboren mochten worden, heb

ik in mijn beleving precies het tegenovergestelde gedaan. Bijna niet te verteren.

'Laat nu je handen maar weer zakken en leg ze weer in je schoot', zegt Wibe enige tijd later. Ik kom tot rust. Ik voel m'n voeten op de grond en ik voel m'n lijf. Het is stevig en licht tegelijk, ik ben iets kwijt. Een diep verdriet waarvan ik niet wist dat het in me woonde. 'Kijk eens rond in kring', zegt Wibe iets later, wanneer ik mijn ogen weer open. Ik zie mijn vertrouwde groep, de groep waar ik bij hoor, met de mensen waar ik inmiddels van ben gaan houden, stuk voor stuk om wie ze zijn. Ze kijken me liefdevol aan, diep geraakt door waar ze zojuist getuige van zijn geweest. Ik voel me gezien en welkom.

Na Wibes overlijden op 24 september kwam dit hele verhaal weer boven. Het hield me wakker in de nacht. Wibe, die voor mij zo verbonden is met nieuw leven én met niet geleefd leven. Letterlijk en figuurlijk op veel verschillende lagen. Het was alsof er wederom iets uit mijn onderbewuste om aandacht vroeg. Na weer een slapeloze nacht zocht ik mijn notitieboekje van dat bewuste cursusjaar 2019-2020. Ik las wat ik had opgeschreven nadat Wibe zo mooi met me had gewerkt: 'Ik wil Fieke vertellen over wat ik gedaan heb bij Wibe. En ik wil een altaartje maken voor mijn twee ongeborn kinderen.' Het altaartje kwam er, twee mooie gepolijste edelstenen, een azuurblauwe en een robijnrode,

liggen aan de voeten van een grote porseleinen boeddha op een ereplaats in de slaapkamer. Met Fieke heb ik dit alles echter nooit gedeeld. Ik durfde niet. Dat is wat er nog dient te gebeuren, weet ik opeens. Het is alsof Wibe zelfs na zijn dood nog laat weten: het is nog niet klaar.

Inmiddels heb ik contact gezocht met Fieke en heb haar het hele verhaal verteld. Dat lucht op. Binnenkort zien we elkaar voor een lange wandeling, echt fijn. Weer een beweging die rond komt. Ik stel me voor hoe Wibe goedkeurend naar me kijkt met die prachtige pretogen van hem. En dan denk ik weer aan wat hij die namiddag in november tegen me zei: 'Het is me opgevallen hoe ontzettend veel je hebt aangenomen!'

Dag lieve Wibe.

Dankjewel, rust zacht. 🙏

De namen Fieke en Paula zijn gefingeerd.